

Ex art 55 gemeentewet

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille R. van Doorn
Auteur Aad van Ake/ Ans Kippersluis
Telefoon 5113365
E-mail: akea@haarlem.nl
Reg.nr. WZ/GM/ 2010/ 366801
Bijlagen 1 kopiëren
B & W-vergadering van 2 November 2010

Onderwerp

Aanvang werkzaamheden Burgemeester Reinaldapark

DOEL: Besluiten

Het college is bevoegd tot het nemen van dit besluit omdat op grond van de overeenkomst uit 1925 Amsterdam/Waternet de extra maatregelen ter bescherming van de waterleiding moet betalen, waardoor er op dit moment juridisch gezien geen sprake is van financiële consequenties.

Als Amsterdam/Waternet - na facturering - besluiten niet te betalen zal het college aan de Raad een afweging voorleggen of de vordering via een juridisch procedure zal worden afgedwongen.

De kosten voor de eerste fase worden uit het reeds toegekende krediet betaald van € 3.098.000,--

B&W

1. Het college besluit om te kiezen voor optie A. Waardoor de werkzaamheden in het Burgemeester Reinaldapark kunnen aanvangen door middel van gunning van de 1^e fase.
2. financiële consequenties: Indien gekozen wordt voor optie A dan heeft het besluit in beginsel geen financiële consequenties. Vooruitlopend op een nieuw aan te vragen krediet ten behoeve van de tijdelijke maatregelen deze uitgaven te doen binnen door de raad verstrekte krediet van € 3.098.000,-- (RB 178/2008). Bij schade of in gebreke blijven van betaling van aangebrachte voorzieningen kan besloten worden om een juridische procedure te starten zoals in optie B is omschreven. Het voeren van een proces is niet kosteloos en de uitkomst ongewis.
3. Communicatie; (specifieke afspraken art. 55). De nota wordt niet gecommuniceerd.
4. Geheimhouding: op grond van economische en/of financiële belangen van de gemeente wordt dit besluit niet openbaar gemaakt en wordt geheimhouding opgelegd ex artikel 55 gemeentewet omtrent het behandelde in de vergadering en omtrent de inhoud van de stukken.

Collegebesluit

Ex art 55 gemeentewet

Onderwerp: Reg.nummer: WZ/GM 2010/ 366801

1. Inleiding

De gemeente Haarlem en de gemeente Amsterdam hebben in 1925 een Overeenkomst gesloten waarbij Haarlem aan Amsterdam vergunning heeft verleend voor het leggen, hebben en houden van een leiding ten behoeve van de watervoorziening van Amsterdam in de grond van Haarlem. In art 14 van de Overeenkomst is bepaald – samengevat - dat Amsterdam verplicht is de buizen tijdelijk of definitief te verleggen als Haarlem ter plaatse werkzaamheden gaat uitvoeren en dat deze verplichting niet bestaat als er een andere oplossing mogelijk is die voor Haarlem niet op overwegende bezwaren stuit en waarvan Amsterdam de kosten draagt.

Deze waterleiding ligt dwars door het Burgemeester Reinaldapark. Het park is aangelegd op een voormalige vuilstortplaats. De aangebrachte deklaag is verontreinigd en onvoldoende dik, waardoor sanering en ophoging van de grond overeenkomstig artikel 13 van de Wet bodembescherming verplicht is. De saneringsnoodzaak is aangegrepen om de inrichting van het park te verbeteren door de van oorsprong recreatieve functie te herstellen.

De situatie is nu als volgt: Haarlem stemt er mee in dat de waterleiding blijft liggen, mits Amsterdam de kosten van de extra maatregelen betaalt en mits Amsterdam aansprakelijkheid aanvaardt voor alle schade die het gevolg kan zijn van de aanwezigheid van de waterleiding. De kosten van de extra maatregelen worden voorlopig geraamd op € 600.000,- (zie overzicht onder het kopje financieel) maar niet alle maatregelen zijn in beeld. Partijen zijn het niet eens over de kans dat er ondanks de getroffen maatregelen iets mis gaat. **Waternet houdt vol dat er niets mis gaat als het werk goed wordt uitgevoerd** (en gaat ervan uit dat als er al iets mis gaat, dit vrijwel altijd aan de aannemer te wijten is), terwijl Haarlem zich hierover, naar aanleiding van de reeds geconstateerde zettingen, ernstig zorgen maakt. Haarlem meent dat de aannemer alleen aansprakelijk zou kunnen worden gesteld als er sprake is van grove nalatigheid. De hoogte van de schade en /of kosten als er – ondanks de maatregelen - iets mis gaat, is niet te schatten.

Haarlem staat nu voor de keus tussen enerzijds het aanvangen van de werkzaamheden en anderzijds het uitstellen van de werkzaamheden tot duidelijkheid over de rechtspositie jegens Amsterdam is verkregen.

Op grond van een risicoafweging kan er uit drie opties gekozen worden:

Optie A: Het college besluit de werkzaamheden in het Burgemeester Reinaldapark te laten beginnen, waarbij uitgangspunt op grond van de overeenkomst blijft dat alle te nemen maatregelen worden voorgelegd aan Waternet. De kosten van de te treffen voorzieningen ten behoud van de waterleiding zijn voor rekening van Amsterdam/ Waternet. Na afronding van de werkzaamheden wordt hiervoor een factuur gestuurd naar gemeente Amsterdam/Waternet.

Mocht er sprake zijn van een calamiteit dan moet het starten van een juridische procedure alsnog worden overwogen.

Optie B: Het college besluit om per omgaande een bodemprocedure te starten, waarbij uitgangspunt is dat Amsterdam op grond van de overeenkomst uit 1925 de kosten gaat dragen van voorzieningen en voor eventuele schade aansprakelijk zal worden gesteld. Het verkrijgen van een rechterlijke uitspraak zal één jaar of mogelijk langer duren, rekening houdend met mogelijkheid van hoger beroep. Fase één en drie van het definitieve ontwerp kunnen hierdoor (deels) vooruitlopend op de onherroepelijke rechtelijke uitspraak niet tot uitvoering komen. Dit betekent een ernstige vertraging binnen het project.

Optie C: Het college besluit dat de waterleiding op grond van de overeenkomst moet worden verlegd.

Overeenkomst: Amsterdam is verplicht op grond van de overeenkomst de buizen tijdelijk of definitief te verleggen als Haarlem ter plaatse werkzaamheden gaat uitvoeren. Deze verplichting bestaat niet als er een andere oplossing mogelijk is die voor Haarlem niet op overwegende bezwaren stuit en waarvan Amsterdam de kosten draagt.

Waternet heeft aangegeven geen noodzaak te zien voor verleggen en is van mening dat het treffen van voorzieningen volstaat. Dit alsook het feit dat de afvalberg circa 25 jaar na het neerleggen van de leiding is aangebracht zal als argument gebruikt worden om de verlegkosten (deels) bij de gemeente te verhalen. Het traject van verlegging duurt volgens Waternet ongeveer twee jaar.

De vertraging die optreedt bij de keuze voor optie B en C leidt tot ernstige maatschappelijke consequenties.

2. Voorstel aan college:

1. Het college besluit om te kiezen voor optie A. Waardoor de werkzaamheden in het Burgemeester Reinaldapark kunnen aanvangen door middel van gunning van de 1^e fase.
2. financiële consequenties: Indien gekozen wordt voor optie A dan heeft het besluit in beginsel geen financiële consequenties. Vooruitlopend op een nieuw aan te vragen krediet ten behoeve van de tijdelijke maatregelen deze uitgaven te doen binnen door de raad verstrekte krediet van € 3.098.000,-- (RB 178/2008). Bij schade of in gebreke blijven van betaling van aangebrachte voorzieningen kan besloten worden om een juridische procedure te starten zoals in optie B is omschreven. Het voeren van een proces is niet kosteloos en de uitkomst ongewis.
3. Communicatie; (specifieke afspraken art. 55), De nota wordt niet gecommuniceerd.
4. Geheimhouding: op grond van economische en/of financiële belangen van de gemeente wordt dit besluit niet openbaar gemaakt en wordt geheimhouding opgelegd ex artikel 55 gemeentewet omtrent het behandelde in de vergadering en omtrent de inhoud van de stukken.

3. Beoogd resultaat

Het belang van Haarlem bij de voortgang en het niet uitstellen van het project te laten prevaleren. Dit belang is naast een financiële afweging in verband met een gunstig aanbestedingsresultaat vooral gebaseerd op de toezeggingen gedaan aan omwonenden en belanghebbenden. Bovendien heeft de gemeente een juridisch belang daarin bestaande dat een deel van de grond geleverd moet worden ten

behoefte van de realisatie van een tennispark; als dit deel afzonderlijk zou moeten worden gesaneerd en gerenoveerd, leidt dit tot relatief hogere kosten.

4. Argumenten

Stand van zaken nu:

Haarlem heeft in februari 2010 al 700 bomen in het Burgemeester Reinaldapark gekapt, vooruitlopend op de sanering. Na een aanbesteding is een aannemer geselecteerd. De opdracht is nog niet gegund; de aannemer heeft desgevraagd zijn gestanddoeningstermijn verlengd tot 21 december 2010.

5. Financieel:

Het starten van de werkzaamheden op grond van het door de Raad vastgestelde Definitieve Ontwerp houdt in het afgraven van de Fuikvaartplas, het verbreden van de sloot en het ophogen van het tennis/horecacomplex. Voor deze fase is een directieraming van € 1.718.500,--. Een geselecteerde aannemer heeft een aanbieding gedaan van € 873.000,00. Bij saneringsprojecten kunnen onvoorziene kosten leiden tot een verhoging van de met de aannemer overeengekomen prijs. Het project is thans geraamd € 12.000.000,-- Gelet op het feit dat de dekking van het project nog niet volledig is geborgd zal het project financieel het eerste kwartaal van 2011 opnieuw in beeld worden gebracht. Hoe om te gaan met het aanbestedingsvoordeel wordt hierin meegenomen.

De gestanddoeningstermijn is inmiddels verlopen maar in overleg met de aannemer is deze verlengd tot 21 december 2010. Om dus gebruik te maken van deze gunstige aanbesteding moet de gunning uiterlijk 20 december plaatsvinden.

Om de waterleiding tijdens de werkzaamheden te beschermen zal in fase 1 en 3 maatregelen getroffen moeten worden. Als indicatie van de kosten is onderstaand ramings-overzicht bij de brief van begin september naar Waternet gestuurd. De kosten van fase 1 worden vooruitlopend op facturering aan Amsterdam/Waternet betaald uit het door de Raad toegekende krediet van € 3.098.000,-- (RB 178/2008)

1. Hoogtemetingen eerste fase

Uitgangspunt is het verrichten van metingen gedurende ten minste 90 dagen op 10 plaatsen. Hiervoor zullen 10 zakbakens over een lengte van ca 200 m worden geplaatst.

Geraamde kosten: € 50.000,00 exclusief BTW.

2. Beschermende maatregelen eerste fase

Het aanbrengen van een tijdelijke overkluizing en het plaatsen en later weer verwijderen van boomstammen langs het tracé van de waterleiding

Geraamde kosten: € 25.000,00 exclusief BTW

3. Hoogtemetingen derde fase

Uitgangspunt is het verrichten van metingen gedurende ten minste 90 dagen op 20 plaatsen. Hiervoor zullen 20 zakbakens worden geplaatst over een lengte van ca 400 m.

Geraamde kosten: € 100.000,00 exclusief BTW.

4. Beschermende maatregelen derde fase

Het aanbrengen van een tijdelijke overkluizing en het plaatsen en later weer verwijderen van boomstammen langs het tracé van de waterleiding.

Geraamde kosten: € 50.000,00 exclusief BTW

5. Gewichtsneutraal aanbrengen nieuwe deklaag

Het aanbrengen over een lengte van ca 550 meter van een laag van schuimbeton of gelijkwaardig licht ophoog materiaal om het gewicht van verhoging van het maaiveld in de ondergrond te compenseren. Voor het nauwkeurig bepalen van de werkelijke kosten voor gewichtsneutraal aanbrengen van de nieuwe deklaag is nadere engineering noodzakelijk.

Geraamde kosten: € 300.000,00 exclusief BTW.

6. Aanbrengen definitieve overkluizing

Het ondergronds aanbrengen van een definitieve overkluizing ter plaatse van de kruising van de waterleiding met het nieuwe pad (geschikt voor hulpdiensten).

Geraamde kosten: € 35.000,00 exclusief BTW.

De werkelijk kosten hangen af van de te nemen maatregelen die – voorzover mogelijk – in overleg met Waternet zullen worden genomen. De te maken kosten worden vervolgens op grond van de overeenkomst van 1925 doorbelast aan Amsterdam/Waternet.

6. Kanttekeningen

Risico-afweging:

Er zijn drie aspecten waarmee bij het maken van een keus rekening moet worden gehouden:

- 1) de kans dat de waterleiding breekt en/of de kans dat de waterleiding dreigt te breken. Er ontstaat dan mogelijk schade, de werkzaamheden liggen (tijdelijk) stil, extra maatregelen moeten worden genomen, kosten worden gemaakt etc.
- 2) de vraag welke risico's Haarlem loopt als met Amsterdam geen afspraken over de kosten en de aansprakelijkheden zijn gemaakt
- 3) het belang van Haarlem bij de voortgang van het project.

Ad 1). De kans dat de waterleiding breekt of dreigt te breken. Noch de vrees van Haarlem dat de waterleiding zeer kwetsbaar is, noch de mening van Amsterdam dat er niets gebeurt als er zorgvuldig wordt gewerkt, is onderbouwd met een rapport van een onderzoek dat hiernaar is ingesteld. Over de kans dat er al dan niet iets gebeurt met de waterleiding kan geen uitspraak worden gedaan.

Ad 2). De juridische positie van Haarlem. Het ziet er op dit moment niet naar uit dat zonder tussenkomst van de rechter overeenstemming met Amsterdam zal kunnen worden bereikt over de verplichting van Amsterdam de kosten van de extra maatregelen te dragen en aansprakelijkheid voor eventuele schade op zich te nemen. Om daarover zekerheid te verkrijgen dient Haarlem een bodemprocedure te

beginnen en een verklaring voor recht te vorderen dat Amsterdam de kosten dient te dragen en aansprakelijk is voor eventuele schade.

Wat betreft de kosten heeft de gemeente een goede zaak, gelet op de Overeenkomst van 1925. Voor de aansprakelijkheid voor eventuele schade ligt dit genuanceerder: dit is niet in de Overeenkomst geregeld en Haarlem leidt de aansprakelijkheid van Amsterdam af uit de bepaling dat de extra maatregelen niet overwegend bezwarend mogen zijn voor Haarlem.

De aansprakelijkheid voor eventuele schade bestaand uit de uitspoeling van verontreinigd water ligt nog genuanceerder, omdat beide partijen zich bij het inrichten van de vuilstort in de jaren vijftig de positie van de waterleiding niet lijken te hebben gerealiseerd.

Het verkrijgen van een rechterlijke uitspraak zal een jaar duren en mogelijk langer, waarbij rekening moet worden gehouden met hoger beroep. Haarlem kan er ook voor kiezen na (of gelijktijdig met) het uitvoeren van de werkzaamheden Amsterdam aan te spreken voor de kosten van de extra maatregelen en daarover te procederen (waarbij Haarlem die kosten zelf moeten voorschieten).

Wat betreft de kosten is de rechtspositie van de gemeente in die procedure niet anders dan hiervoor geschetst. Over schade hoeft alleen te worden geprocedeerd als deze zich voordoet.

Ontstaat er schade dan zal het oordeel van de rechter over de aansprakelijkheid mede worden bepaald (naast de hobbels die hierboven als werden genoemd) door aard en oorzaak van de schade. Daarnaast is de vraag of en in hoeverre Haarlem hinder zal ondervinden van het feit dat zij, terwijl zij om gefundeerde redenen twijfelt aan de stabiliteit van de waterleiding, en voorts Waternet weliswaar zegt dat er geen risico's zijn maar de aansprakelijkheid niet op zich wenst te nemen, besloten heeft de werkzaamheden uit te voeren zonder onderzoek in te stellen naar de gevaren.

- A u* 3). Het belang van Haarlem bij de voortgang en het niet uitstellen van het project. Dit belang is naast een financiële afweging in verband met een gunstig aanbestedingsresultaat vooral gebaseerd op de toezeggingen gedaan aan omwonenden en belanghebbenden. Bovendien heeft de gemeente een juridisch belang daarin bestaande dat een deel van de grond geleverd moet worden ten behoeve van de realisatie van een tennispark; als dit deel afzonderlijk zou moeten worden gesaneerd en gerenoveerd, leidt dit tot relatief hogere kosten.

Zoals gezegd heeft Amsterdam/Waternet zich tot nu toe op het standpunt gesteld dat de kosten van de extra maatregelen gedragen moeten worden door Haarlem. Als Haarlem een factuur stuurt voor bovengenoemde kosten moet er rekening mee worden gehouden dat dit niet zal worden betaald. Afhankelijk van het werkelijke bedrag zal een afweging gemaakt moeten worden of de gemeente hierover zal procederen teneinde de vordering te verhalen. Naar het oordeel van de stadsadvocaat heeft de gemeente een sterke zaak waar het deze kosten betreft, maar procesrisico bestaat altijd. Als het gaat om de kosten van eventuele schade wordt verwezen naar de hierboven genoemde risico-afweging onder punt 2.

7. Uitvoering

Bij een gunning uiterlijk 21 december zal de aannemer het werk gaan voorbereiden. Rekening houdend met de wintermaanden zal de aannemer in februari/maart daadwerkelijk uitvoering geven aan het werk. De doorlooptijd van deze fase is in het bestek bepaald op 18 weken.

8. Bijlagen

-1) de gevolgde procedure

Het college van burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Gevolgte procedure tot nu toe:

- 1) Begin 2007 is een overleg gestart met Waternet in verband met het voornemen tot de renovatie in Haarlem (een stichting die Amsterdam in deze vertegenwoordigt), over de wijze waarop bij de werkzaamheden rekening moet worden gehouden met de waterleiding.
- 2) In april 2010 heeft Haarlem geschreven aan Waternet dat de leiding op grond van artikel 14 van de Overeenkomst van 1925 moet worden verlegd. Als reden hiervoor heeft Haarlem aangegeven dat zij vreest dat de buis zal breken nu deze op grond van onderzoek al meer verzakt is dan de door Waternet zelf aangegeven maximaal toelaatbare zetting, en dat niet duidelijk is hoeveel verzakkingen de buis nog kan hebben. Bovendien kan de buis plaatselijk verzwakt zijn als gevolg van de bodemverontreiniging.
- 3) In juni 2010 heeft Waternet tijdens een overleg gesteld geen reden te zien om de waterleiding te verleggen, gelet op de levensduur cq afschrijvingstermijn van de leiding. Overeenkomstig de in dat gesprek gemaakte afspraak heeft Haarlem een concept overeenkomst opgesteld.
- 4) In juli 2010 is een concept-overeenkomst toegezonden aan Waternet; in dit concept zijn de kosten van de maatregelen ter bescherming van de waterleiding voor Amsterdam, en is Amsterdam ook aansprakelijk voor alle eventuele schade en gevolgschade.
- 5) Toen een inhoudelijke reactie uitbleef, heeft Haarlem begin sept 2010 in een brief aan Amsterdam - in het geval Waternet de leiding niet zou verleggen - iedere aansprakelijkheid voor schade aan de waterleiding afgewezen en heeft zij voorts Amsterdam aansprakelijk gesteld voor alle schade die de gemeente en derden zouden kunnen lijden als gevolg van (een breuk van) de waterleiding in het Burgemeester Reinaldapark. Haarlem heeft voorts geschreven dat Waternet de kosten zal moeten dragen van de extra maatregelen die nodig zijn om de waterleiding te beveiligen als deze gedurende de werkzaamheden blijft liggen.
- 6) Waternet heeft schriftelijk op de concept-overeenkomst en de brief gereageerd en aansprakelijkheid van de hand gewezen. Op 12 oktober j.l. heeft een overleg op directieniveau plaatsgevonden waarin partijen elkaar niet zijn genaderd.